

De Himmelrika är på jakt efter en nyckel

Bidrag från Bengt Pleijel
2006-01-01
Senast uppdaterad 2007-02-17

Vem är Jesus?

{biblink} Fil 2:5-11 {/biblink}

På jakt efter en nyckel Om Jesu Bergspredikan finns det många olika uppfattningar. En del talar om "Jesu enkla lära". Här är Jesus, säger man, som mest äkta och ursprunglig. Kyrkan och prästerna har lyckats krångla till honom ordentligt. Är detta din uppfattning, vill jag tala om för dig att jag håller med dig. Jag ser Bergspredikan som Jesu enkla lära. Den är enkel. I all synnerhet sedan jag hittat nyckeln. En del ser Jesu Bergspredikan som en vacker tavla. Här ser man liljor på marken och man hör fågelsång och brus av vårvindar friska. Inför den tavlan kan man andas ut och känna sig bekymmersfri och glad. Är detta din uppfattning, vill jag tala om för dig att jag håller med dig. Och tavlan har blivit ännu vackrare ju mer jag upptäckt och börjat använda nyckeln. Nyckeln har öppnat tavlan för mig på ett nytt sätt. Jag har inte fått stå på avstånd och beundra den. Jag dragits in i det som tavlan skildrar. En del andra tycker att Jesu Bergspredikan är svår att ta emot. Den är omodern och går inte att leva efter. Den har helt andra värderingar än vad vi hör i dagens samhälle och som förkunnas i TV och tidningar. Den har svårt att landa också i våra kristliga församlingar. Den utmanar vårt ytliga sätt att leva. Jesu ord smäller av som en spränggladdning i kyrkor och katedraler. Jesus var så annorlunda och han kallar oss i denna predikan att vara annorlunda. Jesu Bergspredikan är svår och omodern och omöjlig. Om detta är din uppfattning, vill jag säga dig att jag håller med dig. Den är fullständigt omöjlig. Om man inte hittar nyckeln! En del ser Bergspredikan som modern i alla fall i ett avseende. Den är kort. Den tar bara tio minuter att läsa upp. Också här håller jag med dig. Jesus är föredömligt kort. Självt har jag sällan i mina predikningar lyckats leva upp till denna förebild. Kanske beror detta på att jag har hittat nyckeln. Ty sedan jag börjat använda nyckeln har den låst upp och öppnat nya perspektiv. Bakom varje ord av Jesus ligger "dolda skatter och bortglömda rikedomar" (Jes45:3]. Det är en del av dem jag vill visa dig i denna bok. Jesus själv sa säkerligen mer än det som finns nedskrivet i Bergspredikan. Den är en sammanfattning av den undervisning, som Jesus höll under en längre tid på en sommarbibelskola på en bestämd plats i Galileen. Det gäller alltså att hitta en nyckel till Bergspredikan, en nyckel som öppnar denna predikan så att vi kan bli himmelrika. På jakt efter nyckeln gick jag först till redaktör Matteus, han som fick skriva ned Jesu undervisning. "Var är nyckeln till Bergspredikan?" frågade jag. "Kan du inte läsa innantill?" sahan. Och så pekade han på första versen i sin bok: Släkttavla för Jesus Kristus, son av David, som var son av Abraham. Och sedan pekade Matteus på en del andra verser i sin bok. Då förstod jag: Nyckeln till Bergspredikan är att förstå och lära känna honom som håller den. Jag hittar in i Bergspredikan, när jag kommer in i ett personligt förhållande till honom som talar i den. När Matteus och jag nu längtar efter att få presentera Jesus för dig, vill vi inte göra det med att ge dig en massa läropunkter och åsikter och tankar. Sysslar du för mycket med det, kan du få ont i huvudet och måste då ta fram magnecyl med kodein. Vi vill hjälpa dig att se att Gud inte vill tala till dig från hjärna till hjärna utan från hjärta till hjärta. Du kan hitta in i detta genom att "lyssna inåt" och kanske också sjunga in i dig vem Jesus är. Vi ger dig därför några psalmstrofer att gnola på. Kristus lever. Där han går

blommar evighetens vår,

jublande förnimmer vi:

Undrens tid är ej förbi.

Sv Ps 40:6 Den första versen i Matteus evangelium börjar: Släkttavla för Jesus Kristus. Fotnoten till NT 81 säger: Annan möjlig översättning: "Boken om Jesu Kristi tillblivelse". Släkttavla på grekiska är "genesis". Ordet kan översättas både med släkttavla och med tillblivelse. Genesis är ju också namnet på Första Moseboken. Det Matteus vill säga, när han använder detta ord, är att Jesu ankomst innebär en ny skapelse. Jesu födelse kan jämföras med universums skapelse. Det första ordet Genesis är inte bara titeln på släkttavlan utan också på hela evangeliet som handlar om den nya skapelsen. När Jesus botar och upprättar människor blir reaktionen: Allt han har gjort är bra (Mark 7:37). Här hör vi en återklang av skapelseberättelsens omkväde: Det var gott (1 Mos 1:4ff). Där Jesus går fram och talar in sina ord av ande och liv (Joh 6:63), skapar han ett nytt liv. Paulus uttrycker detta så här: Den som är i Kristus är alltså en ny skapelse, det gamla är förbi, något nytt har kommit (2 Kor 5:17). Där Jesus får tala till blommar evighetens vår. Ett nytt liv föds fram. När det händer kan vi se Guds rike och vi kommer in i Guds rike (Joh 3:1-8).

De som är i Kristus får gåvan att lära känna himmelrikets hemligheter (Matt 13:11). Vi hittar det som gör oss himmelrika.

Jublande förnimmer vi: Undrens tid är ej förbi. Halleluja! Konungarnas

konung är du och förblir.

Halleluja! Född av kvinna

är du och du blev som vi.

Stor din härlighet i himlen,

speglad över hav och jord;

störst när ner bland oss du stiger

och oss mättar vid ditt bord.

Sv Ps 15:4 I Matteusevangeliets första vers beskrivs Jesus som Jesus Kristus, son av David. Kristus är den grekiska benämningen på Messias, den Smorde. Vi säger Jesus Kristus ungefär som man säger ett förnamn och ett efternamn. Men när man på den tiden sa Jesus Kristus, blev folk chockade. Är det verkligen sant? Är Jesus KRISTUS? Ja, den Kristus, som vi gått och väntat på och som hela Gamla Testamentet sjungit om, han har kommit. Han heter Jesus och han bor i Nasaret, Jesus är den konung man väntat på. När en konung i Israel kröntes, smordes han med olja. Kristus - Messias är en kungatitel. Matteus kallar Jesus en son av David. På ett fördolt sätt har Matteus komponerat in namnet David i tre avdelningar av vardera fjorton släkter, som släkttavlan berättar om (se 1:17). På hebreiska är varje bokstav också en siffra. De tre konsonanterna i namnet DaViD ger siffrorna 4+6+4 = 14. Jesus kallas av Matteus för en son av David. Josef påminns av ängeln i 1:20 om sin kungliga börd: Josef, Davids son. De österländska stjärntydarna frågar efter judarnas nyfödde kung

(2:2). Andra benämningar på den utlovade Messias är Menachem, som betyder Tröstaren (se 5:4 och jfr Luk 2:25). I Hosiannasången sjunger man: Välsignad vare han som kommer (Psalt 118:25-26, Matt 21:9). Han som kommer är en messiasstitel. I Bergspredikan finns denna benämning med när Jesus säger: Jag har kommit (5:17). Det är mycket som kan ske, när Han som är konungarnas Konung stiger ner bland oss. Petrus beskriver i Cornelius hus en del av det som kan hända, när han berättar om hur Jesus från Nasaret blev smord av Gud med helig ande och kraft och hur han vandrade omkring och gjorde gott och botade alla som var i djävulens våld; Gud var med honom (Apg 10:38). Jesus är kung. Starkare än allt det onda som vill regera oss. Djävulskapet tappar struptaget på oss.

Giv att vi för Gud må vandra

såsom Abraham i tro,
till välsignelse för andra...

Sv Ps 53:3 Matteus säger att Jesus var son av Abraham. Abraham betyder 'fader till många' (se 1 Mos 17:5 med fotnot). Abraham är arabernas fader. Den son som Abraham fick med tjänstekvinnan Hagar fick namnet Ismael (1 Mos 16:1-16). Han blev stamfader till en lång rad av beduinstammar. Abraham är judarnas fader. Det var med stolthet i rösten som en jude kunde säga: Vi härstammar från Abraham (se Joh 8:33, jfr Matt 3:9). Abraham är Jesu anfader. Jesus härstammar från denne trons fader. Abraham är alla kristnas fader. Gång på gång sägs det i Nya Testamentet att Abraham är en fader till dem som delar hans tro. De som hör Kristus till har Abraham till fader: Men om ni tillhör Kristus, är ni också avkomlingar till Abraham och arvtagare enligt löftet (Gal 3:29). När vi läser om Abraham är det om vår egen förfader vi läser. Att studera Gamla Testamentet är att studera sin egen släkthistoria. Abraham fick lämna sitt land, sin släkt och sin faders hus. Men han får något annat i stället. Han får välsignelse. Jag skall välsigna dig... du skall bli en välsignelse... och jag skall välsigna dem som välsignar dig... och i dig skall alla släkter på jorden bli välsignade (1 Mos 12:1-3). Gud slösar sin välsignelse över Abraham. Och när vi i tro och kärlek hö ihop med Jesus, utsätts vi för detta himmelska slöseri. Vi blir himmelrika!

Så skulle hedningarna genom Kristus Jesus få den välsignelse som gavs åt Abraham och vi sedan få den utlovade Anden på grund av tron (Gal 3:14). Jublande lyfter vi upp våra händer,

vi som vår räddning ej mer kunde tro.

Nyfött står folket på skimrande stränder.

Snart skall i Kanaan trygga vi bo.

Manna från himlen är reskost på vägen,

brödet vi bryter och vinet ur lägel.

Halleluja! Halleluja!

Sv Ps 61:3 Psalmen handlar om Gamla Testamentets viktigaste händelse: Uttåget ur Egypten under Moses ledning. Det finns stora likheter mellan Jesus och Mose, mellan Sinai berg och Bergspredikans berg. Matteus vill nu ge oss en liten bit till av nyckeln som låser upp och öppnar Bergspredikan. Han ser Jesus som den nye Mose. På jakt efter en nyckel (del 2) Innan Mose har gått upp på Sinai berg har han varit redskapet för en befrielsegärning: Israels folk befrias från slaveriet i Egypten. Innan Jesus går upp på Bergspredikans berg befriar han de sjuka, de trötta och de plågade. Vi läser om det i verserna alldeles före Bergspredikan: Han vandrade omkring i hela Galileen och undervisade i synagogorna, förkunnade budskapet om riket och botade alla slags sjukdomar och krämpor bland folket (4:23). Sedan beskrivs de sjuka som man förde till Jesus. Vi har nog svårt att leva oss in i den nöd som fanns då. Vi skickar våra sjuka till lasarett och till mentalsjukhus. Men här finns de överallt: såriga, smutsiga, förvridna av plågor, en del lullande, dreglande, skrikande, jagade av makter, hemlösa, förtvivlade ...

Jesus drar allt elände till sig. Stora skaror följer honom. Och stora saker händer. För lamningen släpper. Såren läks. Människor rä på ryggen. En ny glans i ögonen. Jesus är den nye Mose, som leder Guds folk i ett nytt exodus, ett nytt uttåg. I Matteus evangelium finns mängder av antydningar på Jesus som den nye Mose. Det finns t.ex. stora likheter mellan det som hände Mose det som hände efter hans födelse och med det som hände Jesus efter hans födelse. I Moses historia finns Faraos och i Jesu historia finns Herodes. Båda anställer en massaker på gossebarn (se 2 Mos 1 och Matt 2). Jesus fick fly till Egypten och sedan komma tillbaks. Detta skedde, säger profeten, för att det ordet skulle uppfyllas: Från Egypten har jag kallat min son (2:15). Jesus är inte bara den nye Mose. Han är också den som i sig förkroppsligar hela Israel. Han är Israel. Jesus har kommit för att vrida i att det som gick snett för Israel, då de tog det lätt med det som var rätt. Den späda rosen fina som doftar salighet

i mörkret skall den skina,

besegra dunkelhet.

Sann Gud och mänska sann,

oss arma människor frälsa

från synd och död han kan.

Sv Ps 113:3 Den späda rosen fina som doftar salighet ...

Ett skott skall skjuta upp ur Isaï avhuggna stam, säger Jesaja (11:1). Det som var dött får liv. Något nytt skall ske med Guds folk. Till Josef säger ängeln: Josef, Davids son, var inte rädd att taga till dig din hustru Maria. Det liv som har tänts i henne är av den helige Ande (1:20, Giertz). Ängeln talar om för Josef vad som är hemligheten med Jesus. Han ger Maria samma information (Luk 1:35). Gud har sina personliga ambassadörer, som han sänder för att ge klarsyn, tröst och uppmuntran.... i mörkret skall den skina, besegra dunkelhet.

Detta barn får två namn: Jesus och Immanuel. Namnet Immanuel - Gud med oss - säger oss att Gud vill nå fram till oss och vara med oss. Namnet Jesus som betyder Herren frälser - säger oss vad Gud vill göra när han är med oss: Han vill frälsa, rädda, befria, upprätta. Han vill sända ett ljus in i vår dunkla värld. Överallt dit ljuset kommer måste dunkelheten, mörkret, ge vika. Sann Gud...

Lägg märke till att reaktionen mot Jesus inte börjar först då Jesus träder fram och förkunnar sitt budskap och gör under.

Reaktionen sätter in från början. Herodes är vanvettig av fasa för detta barn. Herodes — vad är han? En liten bricka i onda maktens spel. Mörkrets furste är skakad av detta oerhörda som skett:

Gud blev människa!... och mänska sann...

När Jesus kom hit, föddes han som människa bland människor. Han blev släkt med Abraham och med David. Och Abrahams barn och Davids barn var inte alltid Guds bästa barn. Vi träffar på dem i släktregistret (1:1-17). En del av dem var kungar. Flera av dem får betyget att de gjorde vad ont är i Herrens ögon. Flera kvinnor räknas upp. Tamar, Rahav och Urias hustru är kvinnor som lever i äktenskapsbrott. Rut tillhör moabiterna, ett föraktat folk som israeliterna inte fick beblanda sig med.... oss arma människor frälsa från synd och död han kan.

Jesus föddes in i ett släkte av syndare. Det är fint att detta står nedskrivet i vår Bibel. Det gör det genast hoppfullt för oss. Det säger oss att Gud verkligen vill ha med oss skräpfolk att göra. Men Gud älskar oss inte sådana vi är. Hans kärlek är inte den hyggliga farbroderns klapp på axeln. Han älskar oss trots att vi är sådana vi är. Han vill göra något åt vår situation. Han vill rädda oss från våra låsningar, rena oss från vår smuts, läka våra sår och förändra oss. När han räddar oss, kommer han inte ovanifrån. Han blir människa bland människor. Han blir hungrig och trött och kan gråta som vi. Han vet vad det vill säga att leva här på jorden. Och han vet vad som finns i Guds hjärta, Guds innersta längtan efter sina barn. Gud vill att alla människor skall räddas och komma till insikt om sanningen. Gud är en, och en är förmedlaren mellan Gud och människor, människan Kristus Jesus, som gav sig själv till lösen för alla (1 Tim 2:4-6). Han fullgjorde vad vi borde

och blev vår rättfärdighet.

Han använde vårt elände för både tid och evighet.

Han förvärvade att vi ärvde ljus och frid och salighet.

Sv Ps 147:2 Gud blev människa i Jesus, för att göra oss mänskliga. Han visar genom Jesus hur den sanna och äkta och friska människan är. Den äkta människan har ofta ögonen uppåt: Himmelen öppnade sig och han såg Guds Ande som sänkte sig ned som en duva och kom över honom (3:16, Giertz). Ögonkontakt uppåt för att hämta ned himmelska rikedomar. Men hans ögon är också riktade mot människorna. När han såg folkskarorna (5:1), när han såg människorna (9:36). Han såg deras nöd. Och han vill hjälpa oss att se som han. Jesus vill inte göra oss till små gudomligheter. Han vill göra oss mänskliga. Och han börjar med att lära oss använda ögonen. Och sedan också öronen och händerna och fötterna... Gud blev människa, för att ta upp kampen mot allt det som vill förstöra livet för oss och göra oss omänskliga. Det var därför Jesus döptes i Jordan. Han invigs där till sin frälsargärning. Han vill att uppfylla allt som hör till rättfärdigheten (3:15). Han tar på sig uppgiften att i vårt ställe fylla kärlekens lag. Han sa sitt ja till att bli vår frälsare, så att vi skulle kunna sjunga: Han fullgjorde vad vi borde och blev vår rättfärdighet. Himlen öppnar sig över Jesus vid Jordan. Och den öppnar sig varje gång vi kommer till Jesus. Också vi får höra orden om att vi är älskade och utvalda. Också vi får emot Guds Andes resurser. Den som har hittat detta kan verkligen känna sig himmelrik. Han behöver inte gå baklänges in i framtiden och gräma sig över det förflutna. Jesus invigs i Jordan till sin frälsargärning, för att kunna inviga oss till att leva ett nytt liv med honom. Därför tar han upp kampen mot det onda i alla dess former. Först möter Frälsaren frestaren. Han kastar sig inte själv i faran, utan går ledd av Anden (4:1ff) Han säger nej till frestarens försök att få över honom på sin sida. Med detta har han vunnit seger åt oss så att vi kan gå ut i vardagskampen rustade med hans Ande och hans ord (4:1,4,7,10). I stormiga tider,

bland töcken och grus,

en skara dock skrider mot himmelens ljus.

Dess hopp och dess härlighet världen ej ser,

men före går Herren, men före går Herren,

men före går Herren med segerns baner.

Sv Ps 59:2 Från mötet med frestaren vandrar Jesus omkring i Galileen för att folket som bor i mörker skall få se ett stort ljus (4:16). Sedan drar Jesus in några fiskfiskare i sin gemenskap, för att utbilda dem till människofiskare (4:18-22). De skall tränas att bli hans redskap. De skall i Jesu kärlek fånga upp dem som börjat sjunka i missmodets, bitterhetens, besvikelsens och självömkans mörka vatten. Till träningen av dem hör att Jesus låter dem se människors nöd och hur han har himmelska resurser att avhjälpa den. Han botar, läker, hjälper (4:23-25). När vi läser om dessa händelser, blir de snart dubbelxponerade. Vi ser inte bara det som hände då. Vi finns med där hela tiden. Jesus finns mitt ibland oss och sätter oss i rörelse. Vi får se att vi är många omkring Jesus. "En skara dock skrider mot himmelens ljus". Jesus drar oss in i sina gärningar. Han låter oss se nöden omkring oss med sina möjligheter. Han låter oss ta emot hans undervisning och utbildning och hans resurser, därför att han vill använda också oss som redskap. Därför tar han nu med oss på bibelskolan och lärjungaskolan i Galileen. Han vill ta hand om oss, utrusta oss, omforma oss, så att vi kan känna med honom i hans nöd för världen. Han vill hjälpa oss att släppa allt vårt eget lösa oss från krampen av vårt stora Jag och fylla oss med himmelrikets glädje. Han gör oss himmelrika så att vi kan göra andra rika. När vi är på Bergspredikans berg, får vi också utsikt mot Golgota berg, där segern över allt djävulskap vinnas och där alla möjligheter ges för att vi skall få leva ett rikt liv och ett liv med mening i. Och från Bergspredikans berg får vi också utsikt mot himmelsfärdsberget. Vi ser honom som sätter sig på tronen på allsmäktig Gud Faderns högra sida. Och vi hör bruset av lovsång från den stora skaran, alla dem som fått häpnad över att just de var älskade. Och nu har vi hittat nyckeln, som öppnar Bergspredikan för oss. Nyckeln - det är Jesus själv, han som gick in i vår värld, inte bara för att ge oss regler för livet utan för att ge oss Livet själv. I Bergspredikan drar han oss in i sin kärlek. Han ger oss det han säger. Han skapar liv. Han ger resurser. Kontakten med honom ger ljus åt varje utsaga i denna predikan. Så var nu med bland dem som vill samlas i kärlek och lydighet hos honom, som kan göra oss himmelrika. Jesus, jag dig älskar, du som älskar mig.

Du på korset lider, jag tillbeder dig. Jesus, du har uppstått, nu är graven tom.

Jag står där förundrad, o mysterium. Du har gått till Fadern, står inför hans tron,

ser ditt folk i kärlek, beder för dem nu. Jesus, du är med oss, genom liv och död,

nu mitt hjärta brinner av din kärleks glöd. Höj din röst i lovsång, ropa ut i fröjd:

Jesus är min Herre, han gör allting nytt. Pris ske dig, o Fader, pris ske dig, Guds Son.

Pris ske dig, du Ande, i all evighet.
Sv Ps 359

Tänk på och begrunda:

Vem är Jesus?